

Súd: Správny súd v Banskej Bystrici
Spisová značka: 2S/18/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0825100255
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 06. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mgr. Katarína Haviarová
ECLI: ECLI:SK:SpSBB:2025:0825100255.2

Uznesenie

Správny súd v Banskej Bystrici v právnej veci žalobcov: 1/ A. B. C., nar. XX.X.XXXX, bytom D. E. XX/XX, XXX XX D., 2/ A. F. C., G. F., nar. X.X.XXXX, bytom D. XX, XXX XX H. H., proti žalovanému: Regionálny úrad pre územné plánovanie a výstavbu Banská Bystrica, so sídlom Partizánska 6626/3, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 54 669 464, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 02837/2025-17.1.2.-13, BD zo dňa 12. februára 2025, takto

rozhodol:

I. Správny súd konanie zastavuje.

II. Po právoplatnosti tohto uznesenia bude vec postúpená Úradu pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky.

III. Žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Dňa 03.04.2025 bola žalobcami 1/ a 2/ osobne podaná správna žaloba na Správnom súde v Banskej Bystrici, ktorou sa domáhali preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 02837/2025-17.1.2.-13, BD zo dňa 12. februára 2025 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“ alebo „rozhodnutie žalovaného“), ktorým žalovaný výrokom I. podľa § 13 ods. 2 zákona č. 282/2015 Z. z. o vyvlastňovaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vyvlastňovaní“ alebo „zákon č. 282/2015 Z. z.“) a § 17a zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „cestný zákon“ alebo „zákon č. 135/1961 Zb.“), vyvlastnil trvalým odňatím vo verejnom záujme vlastnícke právo k pozemkovým nehnuteľnostiam v prospech Banskobystrického samosprávneho kraja, Námestie SNP 23, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 37 828 100, pre účely stavby „Cyklotrasa BB – Vlkanová – Sliach, II. etapa – 3. úsek“ a výrokom II. podľa § 13 ods. 3 zákona o vyvlastňovaní a § 17a cestného zákona určil vyvlastňovaciu náhradu: 64 m² x 25,56 Eur/m² = 1635,84 Eur. V žalobe žalobcovia uviedli, že predmetnú správnu žalobu podali výlučne vo vzťahu k výroku II. napadnutého rozhodnutia, a to v časti priznanej náhrady za vyvlastnenie, ktorý je v zmysle zákona možné preskúmať súdom. V žalobe namietali nesprávnosť znaleckého posudku č. 11/2023 vypracovaného znalcom v odbore stavebníctvo, odvetvie pozemné stavby a odhad hodnoty nehnuteľností, I. J. B., K. XX, XXX XX H., ktorým bola určená všeobecná hodnota 1 m² častí vyvlastňovaných pozemkov vo výške 25,56 Eur. Žiadali, aby bol preskúmaný postup žalovaného a aby bol vypracovaný znalecký posudok z odboru stavebníctvo, odvetvie pozemné stavby a odhad hodnoty nehnuteľností. Uzavreli, že majú za to, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné, došlo k nesprávnemu zisteniu všeobecnej hodnoty pozemkov, a teda nesprávnemu zisteniu skutkového stavu, ktorý je podstatný pre riadne posúdenie veci.

2. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“); správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

3. Podľa § 7 písm. a) SSP; správne súdy nepreskúmajú právoplatné rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy, ak účastník konania pred ich právoplatnosťou nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis; povinnosť vyčerpať všetky riadne opravné prostriedky sa nevzťahuje na prokurátora a zainteresovanú verejnosť, ak táto nebola na podanie riadneho opravného prostriedku oprávnená.

4. Podľa § 18 ods. 1 SSP; ak správny súd zistí, že vec nepatrí do právomoci súdov, konanie zastaví; ak možno zistiť iný orgán, do ktorého právomoci vec patrí, správny súd mu vec po zastavení konania uznesením postúpi.

5. Podľa § 7 ods. 2 písm. a) zákona o vyvlastňovaní; úrad pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky vykonáva štátnu správu v druhom stupni vo veciach vyvlastnenia, v ktorých vo vyvlastňovacom konaní v prvom stupni koná regionálny úrad ako vyvlastňovací orgán.

6. Podľa § 14 ods. 1 zákona o vyvlastňovaní; na preskúmanie výrokov podľa § 13 ods. 2 v odvolacom konaní je príslušné Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky podľa § 7 ods. 2 písm. a). Zrušením výroku podľa § 13 ods. 2 stráca platnosť aj výrok podľa § 13 ods. 3.

7. Podľa § 14 ods. 2 zákona o vyvlastňovaní; včas podané odvolanie proti výroku podľa § 13 ods. 3 nemá odkladný účinok. Na preskúmanie výrokov podľa § 13 ods. 3 je príslušný súd. Žaloba, ktorou sa účastník konania domáha preskúmania výroku podľa § 13 ods. 3 v súdnom konaní, musí byť podaná v lehote 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o vyvlastnení; zmeškanie lehoty nemožno odpustiť.

8. Správny súd preskúmal svoju právomoc konať vo veci podania žalobcov. V predmetnej veci podali žalobcovia správnu žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného o vyvlastnení vo vzťahu k výroku II. tohto rozhodnutia, v ktorom bola určená výška náhrady za vyvlastnenie. Napadnuté rozhodnutie vydal orgán verejnej správy v prvom stupni. Keďže správny súd preskúma len konečné rozhodnutia vo veci, voči ktorým už nie je možné podať opravný prostriedok, správny súd zisťoval, či je možné voči napadnutému rozhodnutiu žalovaného ako prvostupňového orgánu podať opravný prostriedok (odvolanie) alebo sa jedná o konečné rozhodnutie vo veci bez možnosti podania odvolania. Zároveň skúmal otázku, či je rozhodnutie, čo do výroku o výške náhrady za vyvlastnenie, preskúmateľné správnym súdom a za akých podmienok.

9. V prípade rozhodnutia o vyvlastnení, čo do výroku o výške náhrady za vyvlastnenie, je potrebné poukázať na to, že tu platí dvojitý režim ochrany práv pri určení spôsobu a výšky náhrady za vyvlastnenie. Správny súd uvádza, že ochrany nároku na náhradu za vyvlastnenie sa možno domáhať v civilnom konaní v zmysle príslušných ustanovení zákonov, čo zároveň nevyklučuje poskytnutie ochrany právam alebo právom chráneným záujmom správnym súdom v správnom súdnictve v súvislosti s rozhodnutím vyvlastňovacieho orgánu o náhrade za vyvlastnenie, a teda efektívne podanie správnej žaloby v zmysle SSP (k tomu pozri napr. rozhodnutie kompetenčného senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 1KO/13/2020, rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn.: 1Sžk/42/2021 a 4Svk/46/2023 a rozhodnutie kompetenčného senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn.: 1SKomp/26/2022).

10. Správny súd poukazuje na bod 17 a 18 rozhodnutia kompetenčného senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 18SKomp/10/2024 zo dňa 13. novembra 2024, kde sa uvádza: „17. Z uvedeného vyplýva, že nárok na náhradu za vyvlastnenie môže byť predmetom dvoch samostatných konaní. Na jednej strane civilného sporového konania v rozsahu, v akom o ňom nebolo rozhodnuté v administratívnom konaní v rozhodnutí o vyvlastnení. Na druhej strane môže byť predmetom prieskumu v správnom súdnictve, a to prostredníctvom prieskumu zákonnosti rozhodnutia o vyvlastnení, vrátane výroku o náhrade za vyvlastnenie. V takomto prípade tak vzniká vzťah rovnosti medzi vyvlastneným a vyvlastniteľom v súkromnom práve, v ktorom vznikajú súkromnoprávne spory alebo ktorých sa týkajú iné súkromnoprávne veci podľa § 3 CSP. Súčasne ale vzniká aj vzťah nadriadenosti a podriadenosti medzi účastníkmi administratívneho konania a orgánom verejnej správy vo verejnom práve, ktoré v zásade podliehajú prieskumu v správnom súdnictve. Preto len na základe povahy právneho vzťahu nemožno určiť príslušnosť civilného alebo správneho súdu

na prejednanie a rozhodnutie veci. 18. Rozhodná je vôľa vyvlastneného domáhajúceho sa súdnej ochrany. Je potrebné vychádzať z obsahu žaloby, z ktorého je potrebné ustáliť, či sa vyvlastnený domáha voči vyvlastniteľovi vyššej náhrady za vyvlastnenie ako bola priznaná rozhodnutím vydaným vo vyvlastňovacom konaní (rozhodnutia bývalého kompetenčného senátu najvyššieho súdu pod sp. zn. 1KO/35/2017, 1KO/36/2017 a 1KO/13/2020; rozhodnutie najvyššieho správneho súdu pod sp. zn. 10Sžk/11/2020 a rozhodnutie kompetenčného senátu pod sp. zn. 1SKomp/26/2022 a 18SKomp/9/2022). Bude teda potrebné posúdiť, či žalobný návrh smeruje na splnenie povinnosti (zaplatenie) alebo len na preskúmanie a zrušenie rozhodnutia o vyvlastnení a či žalovaným je vyvlastniteľ, ktorý je podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 282/2015 Z. z. povinným (dlžníkom) z náhrady za vyvlastnenie, alebo vyvlastňovací orgán, prípadne orgán verejnej správy, ktorý rozhodol o riadnom opravnom prostriedku (18SKomp/9/2022).“

11. Možnosť podania správnej žaloby priamo zakotvuje § 14 ods. 1 a 2 zákona o vyvlastňovaní, pričom ani nejde o rozhodnutie vylúčené z prieskumu v správnom súdnictve v zmysle § 7 písm. a) SSP. Musí byť totiž daná možnosť namietat' nedostatky, ktorými bolo zaťažené konanie a rozhodovanie orgánu verejnej správy o náhrade za vyvlastnenie. Ide predovšetkým o vady týkajúce sa postupu orgánu verejnej správy, ktoré by mali vplyv na zákonnosť výroku o náhrade za vyvlastnenie, medzi ktoré patrí napr. neobstaranie zákonom stanovených podkladov pre rozhodnutie, či nedodržanie procesného postupu s tým spojeného a pod. (viď. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 8Sžk/28/2019). Predmetom prieskumu v správnom súdnictve tak nie je samotná výška náhrady, ale len procesné pochybenia v administratívnom konaní (viď. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 10Sžk/11/2020). V danom prípade žalobcovia namietajú práve vady týkajúce sa postupu orgánu verejnej správy, ktoré by mohli mať vplyv na zákonnosť výroku o náhrade za vyvlastnenie, a preto daná vec podľa názoru správneho súdu patrí do pôsobnosti správneho súdnictva.

12. Je tiež potrebné poukázať na to, že s ohľadom na textové znenie § 14 zákona o vyvlastňovaní môže síce dochádzať k viacerým výkladom toho, či proti výroku o náhrade za vyvlastnenie je prípustné odvolanie, a teda, či odvolací orgán je oprávnený preskúmať aj rozhodnutie o náhrade za vyvlastnenie, avšak táto otázka už bola vyriešená judikatúrou. V rozhodnutí Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 1Sžk/42/2021 zo dňa 23.02.2022 je uvedené, že: „Kasačný súd uvádza, že na vyvlastňovacie konanie sa v zmysle § 18 cit. zákona vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak. Zákon o vyvlastňovaní explicitne nevylučuje podanie odvolania voči výroku o náhrade za vyvlastnenie, ktorá bola priznaná podľa § 13 ods. 3 tohto zákona. Uvedené potvrdzuje prvá veta § 14 ods. 2 ktorá uvádza, že včas podané odvolanie proti výroku podľa § 13 ods. 3 nemá odkladný účinok. Zákon v tomto ustanovení stanovuje výnimku zo všeobecnej právnej úpravy § 55 ods. 1 Správneho poriadku, podľa ktorého pokiaľ osobitný zákon neustanovuje inak, včas podané odvolanie má odkladný účinok. V zmysle § 7 ods. 2 písm. a/ zákona o vyvlastňovaní vo veciach vyvlastnenia je odvolacím orgánom Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR (podľa súčasnej právnej úpravy Ministerstvo dopravy a výstavby SR). 28. Tento opravný prostriedok, ktorý nazval zákonodarca explicitne ako „odvolanie“, nemožno zamieňať za správnu žalobu, ktorú rovnako explicitne ako „žalobu“ pomenoval v tretej vete § 14 ods. 2 a o ktorej rozhoduje súd. Zákon umožňuje túto žalobu podať až po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o vyvlastnení. Keďže včas podané odvolanie má na právoplatnosť vždy odkladný (suspenzívny) účinok, nie je možné uvažovať o tom, že by zákonodarca mal na mysli situáciu, keď žaloba bola (v určitých prípadoch právnej úpravy O.s.p. účinnej do 30.6.2016) vo svojej podstate opravným prostriedkom proti neprávoplatnému správnomu rozhodnutiu. Pokiaľ podanie správnej žaloby je možné až po právoplatnosti rozhodnutia o vyvlastnení, potom, keďže odvolanie je prípustné, je žalobu možné podať až po vyčerpaní odvolania ako riadneho opravného prostriedku, o ktorom rozhoduje druhostupňový správny orgán a po nadobudnutí právoplatnosti odvolacieho rozhodnutia. Z toho je zrejmé, že odvolanie a žaloba uvádzané v ustanovení § 14 ods. 2 zákona o vyvlastňovaní nie sú totožné inštitúty, pričom najskôr je potrebné vyčerpať odvolanie, aby mohla nastúpiť žaloba. 29. Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky treba jazykový výklad normy podľa potreby doplniť aj inými metódami výkladu, predovšetkým výkladom účelom normy (porov. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 171/05, III. ÚS 341/07, III. ÚS 72/2010, I. ÚS 351/2010 a ďalšie). Dôvodová správa k § 14 zákona o vyvlastňovaní, ktorú možno chápať ako významný ukazovateľ zámerov a cieľov zákonodarcu pri koncipovaní konkrétnej právnej úpravy, taktiež uvádza možnosť podať odvolanie voči výroku o náhrade za vyvlastnenie: „Nakoľko zákon zakotvuje, že v prípade, že nedôjde k dohode o výške náhrady, vyvlastňovací orgán s požiadavkou na vyššiu náhradu za vyvlastnenie odkáže vyvlastneného bez prerušenia konania na súd, odvolanie smerujúce proti výroku o náhrade nemá odkladný účinok. Na preskúmanie výroku o náhrade je príslušný súd.“

Účastník konania musí žalobu, ktorou sa domáha preskúmania výroku o náhrade v súdnom konaní podať v lehote 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia; zmeškanie lehoty nie je možné odpustiť.“ 30. Ako bolo vyššie uvedené, zákon o vyvlastňovaní nezakotvuje neprípustnosť podania odvolania voči výroku správneho orgánu o náhrade za vyvlastnenie stanovenej podľa § 13 ods. 3 zákona o vyvlastňovaní, a preto je potrebné konštatovať, že v zmysle § 53 Správneho poriadku v spojení s § 18 ods. 1 zákona o vyvlastňovaní je aj proti tomuto výroku odvolanie prípustné.“. Z citovaného rozhodnutia vyplýva, že aj proti výroku rozhodnutia prvostupňového orgánu verejnej správy o náhrade za vyvlastnenie je prípustné odvolanie, o ktorom rozhoduje druhostupňový (odvolací) orgán, čo však v danej veci nenastalo. Až po vyčerpaní riadneho opravného prostriedku, ktorým je v danom prípade odvolanie, a nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o odvolaní môže byť uplatnený inštitút správnej žaloby voči tomuto rozhodnutiu.

13. Správne sudy preskúmajú právoplatné rozhodnutia orgánov verejnej správy za predpokladu, že účastník konania voči nim vyčerpal všetky riadne opravné prostriedky (§ 7 písm. a) SSP a contrario). Súdny prieskum prvostupňových rozhodnutí je možný len v prípadoch, kde je odvolanie neprípustné, teda keď ide o jednoinštančné konanie. Keďže z vyššie uvedeného vyplýva, že zákon proti prvostupňovému rozhodnutiu orgánu verejnej správy o výške náhrady za vyvlastnenie odvolanie jednoznačne pripúšťa, o odvolaní je potrebné rozhodnúť v administratívnom konaní. V zmysle uvedeného správny súd posúdil predmetné podanie žalobcov ako odvolanie, o ktorom je príslušný rozhodnúť druhostupňový orgán.

14. Keďže vo veci v prvom stupni ako orgán verejnej správy rozhodoval Regionálny úrad pre územné plánovanie a výstavbu Banská Bystrica, v zmysle ust. § 7 ods. 2 písm. a) zákona o vyvlastňovaní, je právomoc konať a rozhodnúť o odvolaní daná Úradu pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky.

15. Na základe vyššie uvedených skutočností správny súd po preskúmaní podania žalobcov a posúdení právomoci rozhodnúť o tomto podaní v rámci správneho súdneho konania dospel k záveru, že nie je daná právomoc správneho súdu konať a rozhodnúť vo veci predmetného podania žalobcov na preskúmanie prvostupňového rozhodnutia o náhrade za vyvlastnenie a o predmetnom podaní musí rozhodnúť druhostupňový orgán, ktorý má právomoc rozhodnúť o podanom odvolaní. Správny súd preto rozhodol podľa § 18 ods. 1 SSP o zastavení konania a o postúpení veci orgánu oprávnenému vo veci konať, a to Úradu pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky. Podanie žalobcov bude Úradu pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky predložené po nadobudnutí právoplatnosti tohto uznesenia.

16. O trovách konania správny súd rozhodol v zmysle § 170 písm. b) SSP v spojení s § 175 ods. 1 SSP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, pretože konanie bolo zastavené. Správny súd nezistil podmienky pre rozhodnutie o náhrade trov konania podľa § 171 SSP.

17. Toto rozhodnutie prijal senát správneho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 SSP v spojení s § 147 ods. 2 SSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát správneho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 SSP v spojení s § 147 ods. 2 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu kasačná sťažnosť nie je prípustná (§ 439 ods. 2 písm. d) SSP).